

Віта Котуза

студентка факультету психології та соціології
Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки

СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ НАВЧАЛЬНОЇ МОТИВАЦІЇ У ЮНАЦЬКОМУ ВІЦІ

Юнацькій вік – це процес формування свідомості і власного світогляд, прийняття рішень відповідальних, людської близькості. Юнацький вік виділяють історично недавно, а універсальним феноменом, що охоплює і хлопчиків, і дівчаток, всі прошарки суспільства, став тільки з кінця ХХ ст., з розвитком індустріалізації та урбанізації. Старший шкільний вік характеризується високою готовністю психологічних структур особистості до процесу самовираження. Прагнення до самовираження є основною потребою старшокласників, підкріпленою стійкою мотивацією.

М.Лук'янова, що загальний зміст розвитку навчальної мотивації старших школярів полягає в тому, щоб перевести учнів з рівнів негативного і байдужого ставлення до дієвого навчання, усвідомленого, відповідального, тобто позитивного де об'єктом формування є всі компоненти мотиваційної сфери та всі аспекти вміння вчитися.

Вивченням питання мотивації навчання у педагогів і психологів займалися М.І.Алексєєва, Б.Ф.Баєв, Л.И.Божович, Н.Воронова; П.А.Гончарук, В.Кириленко, Т.А.Матис, А.К.Маркова, М.Лук'янова, В.А.Семиченко, Л.Чаговець та інші [1;4;5;6]. Аналіз літературних джерел свідчить про відсутність єдності у визначенні поняття мотивація. Під поняттям мотивація.

Аналіз літературних джерел свідчить, що у сучасній психології відсутня єдність у визначенні поняття мотивація. Під поняттям мотивація розуміють декілька психологічних явищ, а саме [6, с. 34]:

1. Систему факторів або відсутність причин, які спрямовують людину до певних дій чи бездіяльності, спонукають до активності;
2. Усвідомлене використання цілої системи збудників, які сприяють активізації діяльності;
3. Процес розгортання системи збудників, який безпосередньо відбувається в структурі відповідної діяльності.

Відсутність єдності визначення поняття «мотивація» свідчить про різнобічність цього питання, а також про багатогранність самої мотивації.

Як відзначає Є.П.Ільїн [2], znana кількість досліджень мотивації навчальної діяльності несе на собі відбиток на погляди мотивації і мотив, які існують у психології. Під мотивом навчальної діяльності розуміють усі чинники, які зумовлюють вияви навчальної активності: мету, потреби, установки, почуття обов'язку, тощо. У психолого-педагогічній літературі не існує єдиного розуміння навчальної мотивації та класифікації навчальних мотивів. Різні дослідники використовують подібні, але не синонімічні, поняття для визначення цього феномену, а саме: навчальна мотивації,

мотивація навчання , мотивація навчальної діяльності, мотиваційна сфера, мотиваційний синдром .

І.О.Зимня [5] визначає навчальну мотивацію як окремий вид навчальної мотивації , що включено в діяльність навчання або навчальну діяльність. Як і для іншого виду діяльності, навчальна мотивація визначається низькою специфічних для цієї діяльності чинників:

- освітньою системою, закладом освіти, де відбувається навчальна діяльність;
- особливостями суб'єктів навчальної діяльності;
- особливостями організації освітнього процесу;
- специфікою навчальної дисципліни;
- суб'єктними особливостями педагога і, передусім, системою його відношення до учня.

Крім того, навчальна мотивація характеризується складною структурою, системністю, спрямованістю, динамічністю, стійкістю і пов'язана з рівнем інтелектуального розвитку і характером навчальної діяльності.

В.О.Якунін [11] наводить дані В.І.Шкуркіна, який виходить із положення про те , що в основі навчальної мотивації лежать різного роду проблеми, стосовно яких мотив виконує репрезентативну функцію . Існує декілька видів проблем особистості , що визначають перебіг або результат цієї чи іншої активності . До них відносяться пізнавальні потреби , потреби досягнення , афіліації , домінування , спілкування . Мотиви , за допомогою яких репрезентуються основні потреби , становлять такий перелік : пізнавальні , професійні , мотив творчого досягнення , широкі соціальні мотиви , мотив соціально-психологічного плану і особистого престижу .

Таким чином , на основі проаналізованих даних різних авторів можна зробити висновок стосовно різних за своєю природою мотиваційних витворів особистості у забезпеченні успішної навчальної діяльності.

Джерела та література:

1. Аликсеева М.І. Мотиви навчання учнів.-К.:Радянська школа,1974.-120с.
2. Бланк Т.В. Формування позитивної мотивації як фактору успіху навчальної діяльності молодших школярів /Т.В.Бланк // Початкове навчання та виховання : наук.-метод.-журн. – Харків : Основа .-2009 . - №16 / 18 .-с. 2-9
3. Изучение мотивации поведения детей и подростков / Под ред Л.И.Божович и Л.В.Благонадежний .-М : Педагогика , 1972
4. Кульчицька А.В. Активізація пізнавальних інтересів учнів – випускників загальноосвітніх шкіл: Дис. канд. пед. наук. – К., 2000. – 16 с.